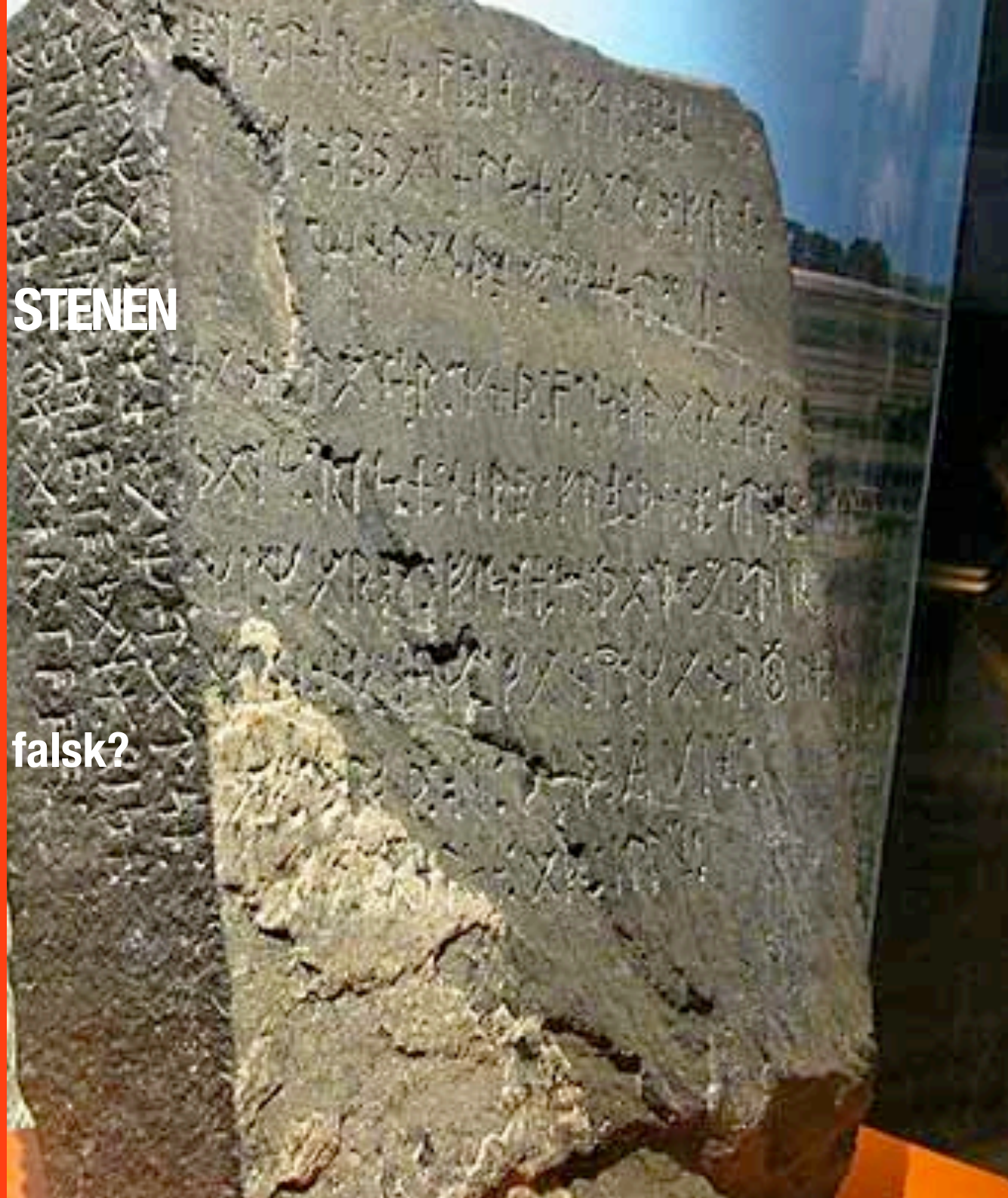

KENSINGTON STENEN

Äkta eller falsk?

Kensingtonstenen

Kensingtonstenen hittades år 1898 utanför Kensington i Minnesota när bonden Olof Öhman, bördig från Forsa i Hälsingland, kom dragandes med en flat sten fullristad med nordiska runor. Han hade fällt en stor asp på sin mark, och insnärjd i trädets rötter låg stenen. Hans tioårige son Sam var den förste att se ristningarna. Indiantecken, trodde grabben. Grekiska, trodde grannen, som var från Norge. Men det visade sig vara skandinaviska runor. Texten berättade om en grupp skandinaver som råkat ut för fiender under en resa från Vinland. Och inte nog med det. Ristningen var daterad. År 1362, stod det.

Att vikingar besökt Newfoundland på 1000-talet var känt. Men skulle det också bota skandinaver i det som långt senare skulle bli svenskbygder i Minnesota? På 1300-talet, 300 år efter Leif Eriksson och 130 år före Columbus? Stenen blev omedelbart klassad som förfalskad och Öhman som bedragare. ¹

Debatten har sedan dess rasat mellan de som hävdar att stenen är en förfalskning och de som hävdar att stenen kommer från 1300-talet.

Texten lyder i översättning:

"8 göter och 22 norrmen på denna? upptagelsefärd (= uppodlings- eller upptäcktsfärd) från Vinland i väst. Vi hade läger vid två ...??? en dagsresa norrut från denna sten. Vi var och (= för att) fiska en dag. Efter vi kom hem fann vi tio man röda av blod och död. Ave Maria. Fräls ifrån ondo." På den vänstra kanten står: "(Det) är tio man vid havet för att se efter våra skepp fjorton dagars resa från denna ö. År 1362."

Stenen ställdes ut i Stockholm på Historiska museet år 2004.

Falsk!

- Stenen är ristad på 1800-talet, säger den norsk-amerikanske runologen James Knirk. Texten är skriven med typiska bondska 1800-talsrunor, dessutom med prickar över ä och ö. Och dateringen är skriven decimalt. Så gjorde man inte på medeltiden.

Äkta!

- Den är definitivt ristad för mer än 200 år sedan, säger den amerikanske geologen och forensikern Scott Wolter som undersökt mineralets vittring i ristningarna. Han har funnit att glimmerkristallerna i ristningarna helt vittrat ner, något som han anser inte hunnit ske om stenen ristats i slutet av 1800-talet.

Kanske?

Vid ett möte inför utställningen 2004 på Statens historiska museum i Stockholm enades Nielsen, ingenjör och amatörspråkforskare från Texas och Henrik Williams, professor i nordiska språk vid Uppsala universitet och anhängare av de som tror att stenen är en förfalskning, att det finns lingvistiska diskrepanser för både ett 1300-tals- och ett 1800-talsursprung och att det behöves vidare studier innan en säker slutsats kan uppnås. Detta var ett av de få tillfällen då den akademiska gemenskapen och runstensentusiasterna fann något som båda kunde enas kring.

Vad tror du? Kan stenen vara äkta?

8:göter:ok:22:norrmen:po:
:opdagelsefard:fro:
winland:of:west:wi:
hade:lager:wed:2:sklar:en:
dags:rise:norr:frå:denå:sten:
wi:war:ok:fiske:en:dagh:äptir:
wi:kom:hem:fan:10:man:röde:
af:blod:og:ded:AVM:
fräelse:af:illy
har:10:mans:we:hawet:at:se:
äptir:wore:skip:14:dagh:rise:
fråm:denå:öh:ahr:1362

¹ Texten är hämtad från http://www.nyteknik.se/popular_teknik/kaianders/article233082.ece